

HET MERKWAARDIGE LEVEN VAN LOUIS HENDERICKX, LANDBOUWER TE RUMST – DEEL I: FAMILIE EN LEVEN BUITEN DE POLITIEK

De familie Henderickx

Ludovicus (Louis) Henderickx werd geboren te Heist-op-den-Berg op zaterdag 5 juni 1880. Zijn ouders waren Franciscus Henderickx (Heist-op-den-Berg, 20 november 1829 – Hallaar, 2 januari 1905) en Theresia Kempnaerts (Heist-op-den-Berg, 19 juli 1835 - Hallaar, 17 november 1905). De ouders huwden op 2 november 1870 te Heist-op-den-Berg, toen hij 40 en zij 35 jaar oud waren, en verhuisden in 1893 naar Hallaar. Vader was landbouwer.

Louis was de jongste van 5 kinderen, hij had 2 zussen en 2 broers. We weten dat hij op donderdag 18 augustus 1904 te Heist huwde met Mathilde Thys (1), aldaar geboren op 6 september 1879. Zij verhuisden op zaterdag 7 maart 1914 naar Rumst. Jacob C.B. Jordens was toen, van 1904 tot 1918, burgemeester van Rumst. Op 28 juli 1914 begon Wereldoorlog II.

Louis Henderickx met zijn vrouw Mathilde en één van de oudste kinderen

(Foto van Ed. Monu & Fr. Ginckels in Heist-op-den-Berg)

Henderickx kwam met zijn vrouw Mathilde uit Heist-op-den-Berg naar Rumst met have en goed. In concreto betekende dat, buiten de materiële zaken in hun bezit, ook met hun 6 kinderen die allen in Hallaar geboren werden. Het gaat dan om:

1. Joseph (Jef), geboren te Hallaar (2) op 20 januari 1905, gehuwd met Irma Van den Bosch, stierf als weduwnaar te Duffel op 29 november 1981
2. Frans (Sus), geboren te Hallaar op 24 januari 1907, gehuwd met Felicia Yvonne Van der Auwera, overleden te Duffel op 19 maart 1971
3. Jan, geboren te Hallaar op 3 september 1908, huwde met Mathilde Celis, geboren te Reet op 31 juli 1909. Jan overleed te Kontich op 12 oktober 1956 en zijn weduwe te Rumst op 23 maart 2001
4. Melanie Joanna, geboren te Hallaar op 26 juni 1910, overleden te Rumst op 9 maart 1915
5. Maria, geboren te Hallaar op 27 februari 1912, huwde te Rumst met Albert ('Egied') De Vos, geboren te Rumst op 15 oktober 1910, zoon van Jozef Prosper De Vos en Angelina Van der Taelen. Zij verhuisden van Rumst naar Borgerhout
6. Juliaan (Jules), geboren te Hallaar op 2 december 1913. Jules huwde met Gabriëlla Mampaey en overleed te Mechelen op 7 april 1994.

Zij werden bij hun verhuizing van Hallaar naar Rumst vergezeld door hun personeel, 2 knechten en 2 meiden. Dat waren toen:

1. Frans Ferdinand Van Roy, geboren te Hallaar in 1877, die al op 26 oktober 1915 terugkeerde naar Hallaar
2. Amandus Van Hoof, geboren te Hallaar in 1887, die op 9 mei 1915 terugkeerde naar Hallaar
3. Maria Sidonia Brems, geboren in Hallaar in 1892
4. Julia Antoinetta De Rijck, geboren te Hallaar in 1898, die op 12 mei 1915 (3 dagen na Amandus Van Hoof) terugkeerde naar Hallaar.

Op 26 april 1916 kwam Frans Laeremans, geboren in Heist in 1879, in dienst maar die vertrok weer naar Heist op 30 juli 1917 (3).

Daar namen zij hun intrek in de woning met huisnummer 62 in wijk 2. (4) (5)

Louis was, naar het voorbeeld van zijn vader, landbouwer van beroep.

In Rumst werden nog vier kinderen geboren:

1. Victor (Fik), geboren te Rumst op 9 oktober 1915, gehuwd met Lizette Cornelis.
2. Joanna Melania (Melanie), geboren te Rumst op 30 april 1918. Zij huwde te Rumst met Henri Switsers, geboren te Rumst op 21 november 1914, zoon van Jan Constant en Maria Paulina Switsers. Henri overleed te Reet op 31 augustus 1987. Zijn weduwe Joanna Melania overleed te Reet op 9 januari 1999.
3. Edmond (Mon), geboren te Rumst op 8 april 1920. Hij huwde met Josephine Cuypers, geboren te Duffel op 7 april 1923. Zij overleed te Leuven op 12 februari 1995. Haar weduwnaar overleed te Duffel op 25 november 1998.

4. Gustaaf (Staf) Henderickx, geboren te Rumst op 28 juni 1921. Hij was gehuwd met Mathilde De Vos en overleed te Walem op 29 augustus 1987.

De 9 kinderen Henderickx zijn in Rumst en omgeving getrouwd en daar, tussen Antwerpen en Mechelen, ook blijven wonen. Maar zolang vader Henderickx leefde werden er over en weer bezoeken gebracht aan de familie in Heist en in Rumst. Toen hij al ouder dan 70 was reed Louis nog met de fiets naar de familie in Heist. Zijn fiets werd dan zo zwaar beladen met fruit uit de familiale boomgaard dat hij genoodzaakt was om te voet (27 km) naar Rumst terug te gaan.

Het gezin Henderickx – Thys en hun 9 kinderen (foto uit de periode 1930-1932)

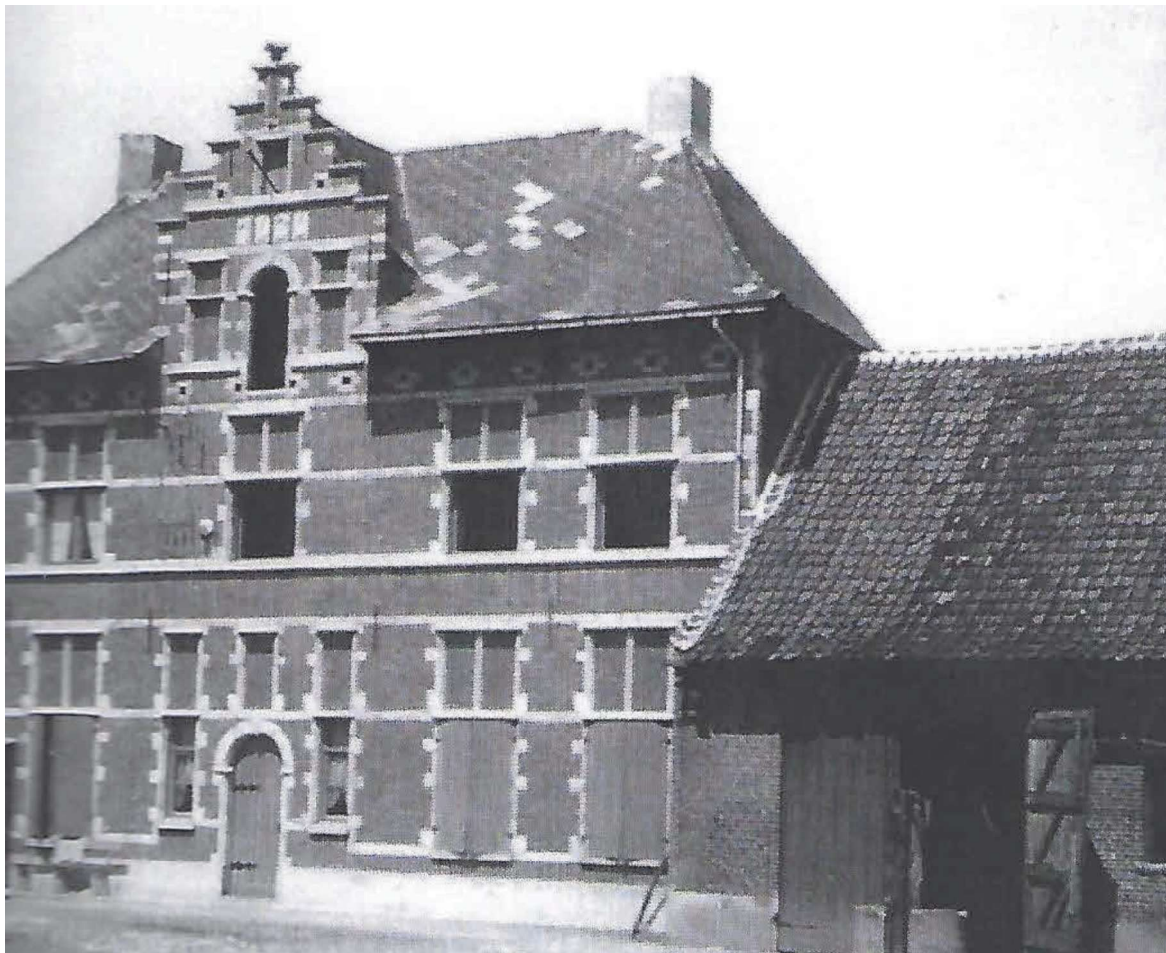
Persoonlijkheid en milieu

Bij hun aankomst in Rumst werd het gezin Henderickx – Thys pachter op de (grote) Slijkenhoeve. Kleindochter Lucienne Henderickx (6) weet uit de familie verhalen dat de vier jongste kinderen Victor, Joanna, Edmond en Gustaaf in de Slijkenhoeve geboren werden. Haar vader Edmond (Mon) vertelde haar dat hij in 1920 in de Slijkenhoeve geboren werd, om precies te zijn achter het kleine venstertje op de bovenste verdieping.

In 1923 nam het gezin Henderickx-Thys zijn intrek in een nieuw gebouwde hoeve, gelegen “achter de schrijnwerkerij van nonkel Jan”. Deze hoeve was gelegen nabij de oude Rijksweg (nu N1 - Antwerpsesteenweg), nabij een bordeel (met op de zijgevel reclame voor het Franse aperitiefmerk Byrrh) en nabij de Bloedkapel.

Het kroostrijke gezin Henderickx – Thys was zonder twijfel een christelijk gezin (7). Men ging elke zondag naar de mis, eerst in de St. Pieterskerk in het centrum en vanaf einde 1930 in de kapel van de Vosberg. De viering van de kerkelijke feestdagen zoals Kerstmis, Pasen en Pinksteren was voor de familie van belang. Ook bij doopsel, huwelijk en begrafenis speelde de

kerkelijke plechtigheid een hoofdrol. En tijdens Wereldoorlog I stond het gezin bekend om zijn liefdadigheid.

De grote Slijkenhoeve vóór de restauratie (Slijkenhoefstraat)

Er was in het interbellum een jaarlijkse 'begankenis' (8) van de 'Bloedkapel' (9). De sleutel van die kapel werd, naar verluidt, bewaard bij de familie Henderickx. De Bloedkapel verviel na de dood van Henderickx en werd uiteindelijk – met akkoord van pastoor Slegers van de parochie Heilige Familie (Rumst-Vosberg) – afgebroken voor de heraanleg van de N1. (10)

Uit eigen ervaring vertelt Lucienne over haar grootvader die ook haar peter was:

- “;Petere’ was een heel slimme mens”
- “hij was een kordate man, recht door zee”
- “Grootvader had een prachtig handschrift, hij schreef gans zijn leven met een echte pen en gebruikte een tinnen inktpot”.
- Louis zat thuis dikwijls met één been onder zijn achterste. Dan glunderde hij als Lucienne hem vroeg: “Petere’, laat uw snor nog eens krullen”.

Toen Louis een eind in de 70 was voelde hij zich te oud om alleen te wonen. Hij liet zijn kinderen weten dat hij bij Mon en Josephine aan de Antwerpsesteenweg 79 ging inwonen. Lucienne herinnert zich dat zij met haar grootvader regelmatig naar Mechelen ging. Dan kocht

Louis voor zijn kleindochter in een klein winkeltje aan de Grote Markt als souvenir een klein zilveren lepeltje. Veel indruk op Lucienne maakten de uren dat Louis in haar ouderlijke huis op sterven lag en alle familieleden op bezoek kwamen. Zij ging dan waken bij het sterfbed van haar peter.

In het verenigingsleven

De fanfare St. Cecilia van Waarloos met rechts de voorzitter en daarnaast de chef-muziek Louis Henderickx, en verder 31 muzikanten

Het gezin Henderickx–Thys vestigde zich in Rumst in het voorjaar van 1914. Het verenigingsleven was toen in Rumst, zoals elders in ons land, nog lang niet zo uitgebouwd als na “de grote oorlog”. Toch vermeldt zijn doodsbrief uitdrukkelijk dat Louis in Hallaar medestichter was van de fanfare ‘De Berthoutzonen’. Dat was in februari 1899 toen hij 18 jaar oud was. Louis was er trouwens ook regisseur van de plaatselijke toneelkring. Na de eerste wereldoorlog kwam er in België meer ruimte (d.w.z. tijd en geld) en een juridisch kader voor de ontwikkeling van een gestructureerd verenigingsleven. Een duidelijke aanwijzing daarvoor is de goedkeuring van de wet van 27 juni 1921 op de verenigingen zonder winstoogmerk.

Het is overduidelijk dat Louis Henderickx na zijn aankomst in Rumst actief was op vele terreinen. Hij werd bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1921 verkozen tot gemeenteraadslid. Op de gemeenteraad van juni 1921 werd hij verkozen tot eerste schepen. Toen burgemeester Corneel Van Hoesen (11) op 1 maart 1922 overleed werd hij dienstdoende burgemeester van Rumst. Toen schreef hij, op 31 mei 1922, een brief aan het bisdom Antwerpen om de bouw van een kapel en een school op Vosberg-Lazernij te bepleiten.

Lucienne Henderickx bevestigt dat: "hij deed daar veel moeite voor". Verder was Louis in die periode blijkbaar ook betrokken bij het weer in dienst stellen van de (in de oorlog beschadigde of verdwenen) tramverbindingen naar Mechelen en Lier (H. van Hooydonk, o.c., p.17).

Louis Henderickx in groot ornaat, in het uniform van dirigent van de fanfare St. Cecilia te Waarloos (7)

In het verenigingsleven was Louis Henderickx in Rumst stichter en secretaris van de Bond van de Kroostrijke Gezinnen. Als vader van 10 kinderen (waarvan 9 in leven) kwam hem dat wel toe. Al in 1914 werd Louis spelend lid bij de katholieke harmonie Verbroedering. Hij werd er later nog bestuurslid en ondervoorzitter.

De krant Het Volk van 22 juni 1955 schrijft onder de titel LOUIS HENDERICKX ZESTIG JAAR MUZIKANT: "In 1932 vroeg brouwer Maes uit Waarloos hem om de aldaar pas gestichte muziekmaatschappij eens goed op haar pikkelen te zetten. Louis aanvaardde onmiddellijk en werd er op slag niet alleen spelend lid doch tevens onderbestuurder. Hier ook begon hij met het aanleren van notenleer ...In zijn vrije tijd componeert Louis thans al eens een mars ... In 1939 werd hij muziekbestuurder, functie die hij nu nog altijd waarneemt... Zondag werd hij gehuldigd. De harmonie bracht hem een serenade, doch ditmaal hanteerde Louis natuurlijk de maatstok niet. De voorzitter hield een passende rede en bood de jubilaris een prachtige clubzetel aan. Dan kwam de erevoorzitter, de h. Prosper De Voeght, burgemeester, aan de beurt die de feesteling, onder mooie woorden van lof, de medaille van de katholieke

muziekfederatie op de borst spelde, naast de beide andere waarmee hij reeds verermerkt werd.... De jubilaris dankte ontroerd, en hoopte, met Gods hulp, nog lang in de bres te mogen staan voor de goede zaak.”

Louis Henderickx wordt in 1955, bij zijn 75^e verjaardag, gehuldigd in aanwezigheid van alle muzikanten, zijn broers en zussen, en zijn kinderen en kleinkinderen

De fanfare van de familie Henderickx, op de foto voor slagerij Stevens in de Molenstraat, supporterde voor S.K. Rumst (volgens een kort verslag in de krant, met foto uit 1948-1945, gepubliceerd na 1971)

“Als dirigent was hij zeer zuinig met het aangeven van de maat. Hij gebruikte alleen zijn rechterwijsvinger” (H. van Hooydonk, o.c., p. 19). Lucienne Henderickx weet nog dat muzikanten als Eddy De Vos en Jos Avondts muzikles kwamen volgen bij haar opa. De fanfare St. Cecilia speelde concerten, onder meer op de Oktoberfeesten in Wieze en bij de Bloemencorso in Zundert (Nederland).

Zij vertelt daarover ook nog het volgende verhaal dat zowel Louis Henderickx als de tijdsgeest typeert. Tijdens de jaarlijkse processie in Waarloos speelde de fanfare St. Cecilia. Na de processie werd er ‘iets’ gedronken in het brouwershuis (‘Trappekes op’). Als het etenstijd was moest ze daar van haar moeder vader en grootvader gaan roepen met de mededeling dat het middagmaal klaar was. Altijd kreeg ze wel een stuk chocolade maar de mannen naar huis krijgen lukte niet.

Louis Henderickx vormde, samen met zijn 7 muzikale zonen, een eigen familie-fanfare. Die supporterde, volgens een krantenartikel reeds voor 1950 voor de eerste ploeg van voetbalclub S.K. Rumst. Zijn zoon Sus (op de foto 4^e van links, met trommel) was trouwens ‘een B.V.’ (12) die optrad in de cabaretgroep De Lustige Krekels (met Abel Frans en Yvonne Verbeeck) en voor de Vlaamse radio NIR (13).

Ten slotte mag de rol van Louis Henderickx binnen de Boerengilde (14) niet onvermeld blijven. Ter situering: pastoor Jacob-Ferdinand Mellaerts (15) richtte in 1887 in zijn Zuid Kempense parochie Heist-Goor een eerste boerengilde op. Er volgden er nog vele andere, onder meer in Rumst. Drie jaar later, **in 1890**, stichtte hij in Leuven, samen met de katholieke politici Joris Helleputte (16) en Frans Schollaert (17), de Boerenbond. Mellaerts werd de eerste algemeen secretaris en heeft in die vereniging heel veel werk verricht. De Boerenbond was een koepelorganisatie boven een netwerk van parochiale boerengilden en wilde niet alleen de professionele en materiële belangen maar ook de sociale, religieuze en politieke belangen van de leden en hun gezin behartigen. In de oorspronkelijk statuten klinkt dat zo: “De Boerenbond bedoelt zoowel den godsdienstigen, verstandelijken en maatschappelijken toestand zijner leden te bevorderen, alsook hunne stoffelijke belangen waar te nemen om aldus een kristelijken en machtigen boerenstand te bekomen.” (18) De Boerenbond ontwikkelde van meet af aan een uitgebreide dienstverlening voor de boeren en hun gezinnen. Naast professionele bijscholing van leden via tijdschriften (het wekelijkse ledenblad De Boer), lessenreeksen en voordrachten, startte de Boerenbond ook met commerciële activiteiten: een vennootschap voor de aan- en verkoop van o.a. veevoer en meststoffen (later AVEVE), een verzekeringsmaatschappij (later ABB) en een spaar- en leenkas (Middenkredietkas, later CERA). In 1911 werd de Boerinnenbond opgericht en in 1927 de Boeren- en Boerinnenjeugdbond (BJB).

Toen Louis Henderickx in 1914 naar Rumst verhuisde bestonden de Boerengilden al vierentwintig jaar (en in Rumst 20 jaar). In Heist had hij al kennis gemaakt met pastoor Mellaerts en diens Boerengilde. Hij was er zaakvoerder, kassier, medestichter van de spaar- en leengilde en tenslotte nog secretaris van de veeverzekering. Als landbouwer was het dan ook ‘normaal’ dat hij bij aankomst in Rumst aansloot bij de Gilde. Hijzelf schrijft daarover in

een verkiezingspamflet dat Achiel Swenden hem in 1921 ‘in volle boerenvergadering’ was komen uitmaken voor socialist.

Ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de Gilde in Rumst werd in 2019 een brochure uitgegeven. Samengevat leren we daaruit dat er nagenoeg geen informatie is over de Boerengilde van Rumst voor de periode 1894 – 1921.

Louis Henderickx op zijn land

Pastoor Mellaerts, Boerenbond-oprichter

Na Wereldoorlog I werd de ‘vernieuwde’ werking door Leuven heropgestart, door de ondertekening van een overeenkomst met de ‘Dienst van Toezicht’ (tussen de Gilde Rumst en Leuven). Voorzitter van de Gilde Rumst was August Van Keer. In dat kader werd ook de Aankoopafdeling Rumst opgericht met diezelfde August Van Keer als voorzitter en Louis Henderickx als zaakvoerder. Louis vervulde die functie tot in 1923. (19) Toen was er een dispuut tussen beide mannen dat leidde tot het ontslag van Louis. In 1926 leidde dit tot een nieuwe strijd toen beide mannen kandideerden voor het ambt van schepen. Van Keer won het pleit maar trok zich in 1932 terug uit de gemeentelijke politiek, al bleef hij wel voorzitter van de Boerengilde en lid van de kerkfabriek ‘voor de Vosberg’.

Eddy Huyghe